

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในปัจจุบันการลักลอบล่าและค้าสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากชิ้นส่วนของสัตว์ป่า เป็นปัญหาที่พบทั่วโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อในด้านความสมดุลทางระบบนิเวศ การลักลอบค้าสัตว์ป่ามีวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย เช่น เพื่อนำชิ้นส่วนหรืออวัยวะมาใช้เป็นเครื่องประดับ เครื่องแต่งกาย ล่าเพื่อเป็นอาหาร ล่าเพื่อเป็นกีฬา ล่าเพื่อทำเครื่องราง และที่สำคัญมีการนำมาใช้เป็นส่วนประกอบของเครื่องสำอาง และเวชภัณฑ์ต่าง ๆ โดยมีความเชื่อในเรื่องการรักษาโรครวมทั้งการใช้เป็นยาชูกำลัง ส่งผลให้มีการลักลอบล่าและค้าสัตว์ป่าเพิ่มขึ้นทุกปี จนสัตว์หลายชนิดเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ประกอบกับมนุษย์ได้พัฒนาวิธีการล่าสัตว์และอาวุธที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น การล่าสัตว์ทำได้ง่ายขึ้น จนสัตว์เหล่านี้ลดจำนวนลงอย่างมากและรวดเร็ว เพื่อป้องกันการลดจำนวนสัตว์ป่าอันจะนำไปสู่การสูญพันธุ์ และการแสวงหาผลประโยชน์จากสัตว์ป่าจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายมาคุ้มครอง (จิตติกา กิจพิพิธ และ ภูวดล ธนะเกียรติไกร, 2556)

การตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอเพื่อระบุชนิดของสัตว์ป่าในงานนิติวิทยาศาสตร์สัตว์ป่า นับว่าเป็นเครื่องมือหลักที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากสามารถใช้ตรวจพิสูจน์วัตถุพยานที่ไม่สามารถจำแนกชนิดสัตว์ได้จากลักษณะทางสัณฐานหรือลักษณะภายนอก เช่น ชิ้นส่วนอวัยวะ เส้นขน กระดูก นอแรด และงาช้าง เป็นต้น การระบุชนิดของวัตถุพยานที่ถูกตรวจยึดหรือจับกุมได้ ถ้าพิสูจน์ได้ว่าเป็นสัตว์ป่าจริง ก็สามารถที่จะนำข้อมูลดังกล่าวนี้ไปใช้เป็นหลักฐานในการใช้กฎหมายลงโทษผู้ล่าหรือผู้ค้าสัตว์ป่าเหล่านั้นได้ (จิตติกา กิจพิพิธ และ ภูวดล ธนะเกียรติไกร, 2556)

ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เป็นพื้นที่ป่าที่มีความสำคัญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความหลากหลายทางชีวภาพ นับเป็นป่าผืนใหญ่อยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออก มีอาณาเขตครอบคลุมติดต่อกันถึง 5 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา สระแก้ว จันทบุรี ระยอง และชลบุรี ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ป่าเป็นเทือกเขาสูงชันสลับซับซ้อน มีต้นไม้อุดมสมบูรณ์ พืชพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบชื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วย สัตว์ป่านานาพันธุ์ จึงถือว่าเป็นแหล่งรวมพันธุ์กรรมสัตว์ป่าที่สำคัญของประเทศอีกแห่งหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ทำให้พื้นที่ป่านี้มีอัตราการลักลอบล่าสัตว์ป่าสูง และส่วนใหญ่นำมาจำหน่ายเป็นชิ้นเนื้อตามตลาดชุมชน และเร่ขายตามบ้าน ซึ่งหากมีการตรวจพิสูจน์ทราบว่าเนื้อสัตว์เหล่านั้นเป็นสัตว์ป่า ก็จะแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ดังกล่าว มีการลักลอบล่า และค้าสัตว์ป่าจริง จากการศึกษาของ จิรนนท์ สัตยลักษณ์, มาริสา มาสุก และปรีชา นุ่มทอง (2557) ที่ได้

ทำการศึกษาในพื้นที่อำเภอแก่งหางแมวที่มีพื้นที่ป่าติดกับอำเภอเขาชะเมา พบว่ามีการลักลอบค้าสัตว์ป่าจริง จึงเป็นที่สนใจว่าอาจพบการล่า และค้าสัตว์ป่าได้เช่นเดียวกัน ข้อมูลที่ได้จากการพิสูจน์จำแนกชิ้นส่วน หรืออวัยวะสัตว์ป่าอาจจะช่วยให้เป็นหลักฐานที่จะบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิดได้ เพื่อป้องกันการลดจำนวนของสัตว์ป่าซึ่งอาจนำไปสู่การสูญพันธุ์ (ไสว วังหงษา, 2551)

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อจำแนกชนิดตัวอย่างชิ้นส่วนและอวัยวะที่คาดว่าจะเป็นสัตว์ป่า ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยใช้ข้อมูลทางพันธุกรรม

ประโยชน์ของการวิจัย

สามารถใช้ข้อมูลทางพันธุกรรมในการจำแนกชนิดของสัตว์จากตัวอย่างอวัยวะหรือชิ้นส่วนที่คาดว่าจะเป็นสัตว์ป่า ซึ่งไม่สามารถที่จะระบุชนิดได้จากลักษณะภายนอกหรือลักษณะทางสัณฐานได้

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างที่เป็นชิ้นส่วน ชิ้นเนื้อ หรือ อวัยวะที่คาดว่าจะเป็นสัตว์ป่า จำนวน 10 - 20 ตัวอย่าง

ขอบเขตด้านสถานที่

ซื้อตัวอย่างชิ้นส่วน ชิ้นเนื้อ หรือ อวัยวะที่คาดว่าจะเป็นสัตว์ป่า จากตลาดสด 3 ตลาด ได้แก่ ตลาดกองดิน ตลาดเขาวงกต และตลาดน้ำเป็น และผู้ที่มาเร่ขายในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

ขอบเขตด้านระยะเวลา

เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนกันยายน 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี